

**МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
НАУКОВИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ ГУРТOK
«ПЕРСПЕКТИВИ ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ»**

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

**Збірник тез доповідей
III Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції**

**МУКАЧЕВО
15 ГРУДНЯ 2022 РОКУ**

УДК

*Розглянуто і схвалено
кафедрою теорії та методики початкової освіти Мукачівського державного університету
(протокол № від 2022 р.)*

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою Мукачівського державного університету (протокол № від 2022 року)

Рецензенти:

Наукове консультування і редагування: доктор педагогічних наук, професор Товканець Г. В.

Нова українська школа: стратегія розвитку особистості: збірник тез доповідей III Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (15 грудня 2022 р., Мукачево)
/ За заг. ред. Г. В. Товканець: – Мукачево: Вид-во МДУ, 2022. – 83 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників студентської науково-практичної конференції «Нова українська школа: стратегія розвитку особистості», в яких розкрито актуальні питання реалізації сучасних підходів до освітнього процесу в умовах Нової української школи.

Видання розраховане на науковців, викладачів, студентів, які займаються проблемами розвитку особистості і стратегії розвитку Нової української школи.

Редакційна група:

Товканець Г. В. – д. пед. н., завідувачка кафедри теорії та методики початкової освіти Мукачівського державного університету, Сідор Ю. І. (ПО-2), Гангур Г. В. (ПО-2).

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

©Мукачівський державний університет, 2022

ЗМІСТ

АРДЕЛАН Я. О., МИХАЙЛОВА К. В. Співпраця дошкільного закладу з сім'єю та початковою школою у підготовці дітей до навчання в школі.....	5
БЕЛЕЙ Х. М., КУЗЬМА-КАЧУР М. І. Умови виникнення пізнавальних інтересів у процесі формування природознавчих компетентностей	7
БІРЧИН У. В., КУЗЬМА-КАЧУР М. І. Методика проведення дослідницької діяльності у процесі формування природознавчих компетентностей	8
БОБРУШКО Н. В., МИХАЙЛОВА К. В. Забезпечення цілсного розвитку особистості дитини в умовах дошкільної та початкової освіти.....	10
ВОВЧОК В. М., КУЗЬМА-КАЧУР М. І. Урок-екскурсія – ефективна форма розвитку спостережливості у здобувачів початкової освіти	12
ГАБОВДА М. І., ТОВКАНЕЦЬ Г. В. Особливості використання дидактичних ігор на уроках у новій українській школі.....	13
ГАНГУР Г. В., ТОВКАНЕЦЬ Г. В. Особливості організації інклюзивного освітнього середовища в початковій школі.....	15
ГИЧКА І. І., ТОВКАНЕЦЬ Г. В. Особистісно орієнтований підхід у моделюванні освітнього процесу початкової школи.....	17
ГОПОНЬКО С. І., МАЙБОРОДА І. Е. Розвиток обдарованості молодших школярів засобами образотворчого мистецтва	19
ГРЕСЬКО І. І., БОКША Н. І. Національно – патріотичне виховання молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей початкової школи.....	21
ДЕМ'ЯНЧУК В. М., ІВАНОВА В. В. Психологічний вплив сім'ї на розвиток дитини.....	23
ДРАЧ І. І., МОЛНАР Т. І. Упровадження stem-технологій в освітній процес початкової школи.....	25
ІЛЬНИЦЬКА М. І., МОЛНАР Т. І. Інтегративний підхід як основа модернізації змісту початкової освіти	27
КАМПО Д. В., ФЕНЧАК Л. М. Форми організації здоров'язбержувальної взаємодії у освітньому середовищі початкової школи	29
КАТРИЧ Е. В., ФЕНЧАК Л. М. Форми виховної роботи у освітньому середовищі НУШ.....	31
КОЗАК А. В., ІВАНОВА В. В. Використання інноваційних технологій в закладах дошкільної освіти.....	32
КОРНАК Х. І., БРИЧОК С. Б. Гуманістична спрямованість вітчизняної педагогіки другої половини XIX ст.	34
КУЗЬМА О. І., МОЧАН Т. М. Важливість використання інформаційних технологій для навчання в початкових класах	36
КУЛІШ А. В., КУЗЬМА-КАЧУР М. І. Віртуальна екскурсія як засіб формування дослідницьких умінь молодших школярів	38
КУСТРЬО М. Ю., ФЕНЧАК Л. М. Взаємозв'язок між ефективною організацією дозвілля та розвитком молодших школярів	40
ЛЕГЕЗА Ю. М., ФЕНЧАК Л. М. Формування соціальної компетентності здобувачів початкової освіти в умовах нової української школи.....	41

Пошукові пізнавальні завдання на уроках-екскурсіях в природу перетворюють красу природного довкілля на одне з найпривабливіших для школярів явищ, активізують їхнє прагнення до пізнання нових об'єктів, їх суттєвих та естетичних властивостей. При цьому в учнів виникають запитання «Чим відрізняються красиві явища від некрасивих? Чи боляче рослинам? Як можна допомогти тваринкам?» та ін.

Методом активного застосування на уроках-екскурсіях є спостереження, який пов'язаний з поясненням вчителя, демонстрацією окремих об'єктів, з виконанням робіт практичного і дослідного характеру. Наприклад, під час екскурсії в 4 класі вчитель пропонує дітям визначити напрям течії ріки, її правий і лівий берег.

Процес формування спостережливості під час уроку-екскурсії розпочинається із повідомлення учням завдань, ознайомлення з об'єктами вивчення. Після цього проводиться коротка вступна бесіда, під час якої доцільно пригадати перші ознаки (осені в природі), порівняти загальний вигляд (лісу влітку і восени), звернути увагу на красу природи. Потім слід запропонувати здобувачам освіти пояснити причину більш раннього, порівняно з іншими деревами, пожовтіння і опадання листя деяких дерев, наприклад, тополі. (На останнє запитання вони можуть відповісти тільки з допомогою учителя.) Відповіді на всі інші запитання шукають самостійно на основі власних спостережень. Здобувачі освіти повинні визначати ознаки подібності і відмінності у дерев, кущів, трав'янистих рослин; характерні ознаки крони дерев і кущів, листя і колір кори, форму, розміри плодів, стебел тощо. Таким самим способом слід проводити бесіду і про інші рослини. Здобувачі освіти розглядають зовнішній вигляд різних рослин, встановлюють ознаки подібності і відмінності у дерев, кущів і трав'янистих рослин.

Таким чином, у процесі «спілкування» з природою під час уроків-екскурсій у здобувачів початкової освіти формується така риса особистості, як спостережливість.

Список використаних джерел

1. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи [навч.пос.]. Київ: Генеза. 1999. С. 366.

Габовда М. І., студентка ПО-11сп;
Науковий керівник:
д. п. н., проф. Товканець Г. В.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР НА УРОКАХ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

У сучасній освіті активно змінюються цілі, підходи до організації і оцінки якості освітнього процесу. З впровадженням Концепції НУШ актуальним завданням вчителя стає надання здобувачам початкової освіти можливостей для активного оволодіння знаннями, розвитку навичок самостійного добору й оцінки

одержуваної інформації. Тому однією з форм навчання, що може розвинути подібні навички, є дидактична гра.

Питанню актуальності гри на уроках в початкових класах присвячені праці класиків педагогічної думки, а саме А. Макаренка, В. Сухомлинського, К. Ушинського. Усі автори надають важливого значення упровадженню ігор у процес шкільного навчання, зокрема початкової школи. Адже, як зазначав В. Сухомлинський, «гра – це величезне світле вікно, через яке у духовний світ дитини вливається живильний потік уявлень і понять про навколишній світ» [1, с. 12].

Н. Салань визначає, що дидактична гра – це форма організації навчання, виховання і розвитку особистості, яка здійснюється педагогом на основі цілеспрямовано організованої діяльності учнів за спеціально розробленим ігровим сценарієм, спираючись на максимальну самоорганізацію учнів при моделюванні досвіду людської реальності [3, с. 109].

Тому, слід наголосити, що саме дидактичні ігри роблять процес навчання цікавим, захоплюючим, сприяють підвищенню інтересу учнів до навчання. Також вони допомагають розвивати в дітей спостережливість, вміння порівнювати, аналізувати, робити висновки, узагальнення. Завдяки ігровим прийомам на уроках в початковій школі можна залучити навіть пасивних учнів до систематичної розумової праці, дати їм відчуття успіху, повірити в свої сили. З цією метою вчителі початкової школи використовують такі дидактичні ігри, як ігри-змагання, сюжетно-рольові, ділові, імітаційні, ігри-драматизації та ін.

Передаючи учням знання за допомогою гри, учитель враховує не лише інтереси школярів, а й організовує навчальну діяльність, виходячи з природних потреб учнів. Тому ігрова діяльність дозволяє педагогу зробити навчальний процес цікавим та динамічним.

На уроках в Новій українській школі, застосовуються ігри різних типів, які проходять жваво, емоційно, допомагають учням стати вільнішими. Організуючи і проводячи дидактичні ігри, не слід забувати, що головне призначення їх не в тому, щоб розважитися, а сприяти реалізації певних виховних та освітніх завдань. Тож, організовуючи ігрову діяльність молодших школярів, вагомим є дотримання таких правил: чітко ставиться мета навчання; до гри залучаються усі учні класу; учитель – керівник ходу гри; оцінювання учнів є обов'язковим [2, с. 70].

Слід наголосити, про обмеження для проведення дидактичних ігор, а саме: не варто організовувати навчальну гру, якщо учні не достатньо знають тему; не доцільно застосовувати ігри на уроках тематичних атестацій, якщо такі ігри не використовувалися в ході навчання.

Проводити ігри, створювати ігрові ситуації бажано на кожному уроці. Це особливо стосується адаптаційно-ігрового періоду навчання в початковій школі, коли учні ще не звикли до тривалої напруженої пізнавальної діяльності. Вони швидко стомлюються, притупляється їхня увага, набридає одноманітність. У цьому випадку доречно буде використовувати ігрові ситуації, вірші різного характеру під час фізкультхвилинок. Поєднання навчальної інформації з

емоційним забарвленням, сприйняття, викликає розумову і творчу діяльність і створює умови для творчого розвитку особистості. Позитивних результатів у навчанні й вихованні дітей шляхом використання дидактичних ігор можна досягти лише за умови спрямованості кожної гри на розв'язання програмних завдань, формування основних компетентностей молодших школярів.

Успіх проведення дидактичної гри залежить від дотримання таких вимог: ігри мають відповідати навчальній програмі; ігрові завдання мають бути не надто легкими: проте й не дуже складними; відповідність гри віковим особливостям учнів; різноманітність ігор; залучення до гри учнів усього класу [1, с. 26].

Отже, використання ігор в Новій українській школі сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу здобувачами освіти. Зацікавившись, діти не звертають уваги на те, що вчать, навіть найпасивніші учні включаються в гру з великим бажанням. Застосування ігор на уроках у початкових класах дозволяє конкретизувати знання учнів з предмету. Дидактичні ігри активізують пізнавальну діяльність учнів, роблять її більш емоційною та творчою.

Список використаних джерел:

1. Сухомлинський В.О. Інтерес до учіння – важливий стимул навчальної діяльності учнів. Вибрані твори: в 5 т. Т. 1. Київ: Рад. шк., 1976. С. 7–16.
2. Руденко О. Використання гри як засобу підвищення ефективності навчання. Школа: інформаційно-методичний журнал. 2011. № 11. С. 67–70.
3. Салань Н.В. Застосування ігрових технологій на уроках математики та інформатики у початковій школі. Фізико-математична освіта. 2016. Вип. 4. С. 108–111.

Гангур Г. В., студентка ПО-2
Науковий керівник:
д. п. н., проф. Товканець Г. В.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

На сьогоднішній час кількість дітей, що потребують психолого-педагогічної допомоги, підтримки та супроводу, постійно зростає. Кожна дитина по-своєму особлива, неповторна, унікальна. Є діти, яким потрібно більше часу, щоб розв'язати певні завдання, додатково пояснити тему, допомогти написати букву. Саме завдяки цьому, ми частіше починаємо вживати термінологію: «інклюзивне навчання», «інклюзія». Інклюзія передбачає рівне ставлення до всіх дітей і створення особливих умов для тих, хто має особливі освітні потреби.

З кожним днем у закладах загальної середньої освіти з'являється все більше інклюзивних класів. То що ж таке інклюзія? Інклюзія – це процес включення всіх дітей в освітній процес. І насамперед тих, що мають труднощі у фізичному чи розумовому розвитку. Інклюзія передбачає розробку і застосування тих методів, які зможуть дозволити кожній дитині рівноправно брати участь суспільному житті. Для того, щоб учні з особливими освітніми потребами почували себе

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>